

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 21 - שנת תשפ"ב גיליון "ויקהל" - כה אדר א' תשפ"ב, 26 לפברואר 2021)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "ויקהל" - "החמה מראש האילנות נסתלקה"

דבורית אנגל בשירה מיז אני שם (מילים ולחן), כותבת:

ניסיתי לנעול את השקט

בקופסה קטנה מעץ

לשמור לי אותו למקרה צורך נדיר בהחלט... אולי למחר...

פרשתנו פרשת ויקהל, ממשיכה לעסוק בנושא בניית המשכן. והיא פותחת בהכרזה שלמרות חשיבותו הגדולה - הדתית והלאומית של המשכן, לא ממשיכים לבנות אותו בשבת, ככתוב: "שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְם קֹדֶשׁ שִׁבְתֹּךְ...". (שמות לה, ב).

אולם, למרות שבשבת יש 39 אבות (סוגים) של מלאכה, בחרה התורה לציין במפורש בפסוק הבא, רק את איסור הבערת האש: "לֹא תִבְעְרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת" (שם ג').

ואכן, חז"ל עסקו רבות בשאלה למה מוזכרת כאן רק המלאכה הזאת (כאשר ברור שגם כל המלאכות הינן אסורות) ומה המשמעות ההלכתית של איזכור זה.

ברצוני להציע בפניכם הסבר מחשבתי, לשאלה זו (עפ"י רש"ר הירש).

האש היתה הטכנולוגיה הראשונה של האדם. טכנולוגיה שבעזרתה הוא הצליח להשתלט על הטבע ולרתום אותו לצרכיו. לשרוד, להתפתח ולבנות עולם תרבותי שלם. אש לחימום, לתאורה, לבישול ולהגנה. אש להתכת ויציקת מתכות, אש להרס ולמלחמה ל"ע, ובהמשך אש להנעת מנועי הקיטור (מכוונות, רכבות, מכוניות...) שהניעו את כל המהפכה התעשייתית במאה התשע עשרה. מהפכה שהביאה אותנו למקום בו אנו נמצאים כיום.

חז"ל מתארים לנו כיצד "נולדה" האש בעולם.

כיון ששקעה חמה במוצאי שבת, התחיל החושך ממשמש ובא. באותה שעה נתיירא אדם הראשון... מה עשה לו הקב"ה, זימן לו שני רעפים (אבנים) והקישן זה בזה ויצאה האש ובירך עליה (והודה לקב"ה)... (בראשית רבה, בראשית פרשה יב, ערוך).

מחד, הכתוב מתאר שהאדם גילה את האש, אך מאידך התגלית הזאת קרתה בברכת ה' ובסיועו ("זימן לו"...), כמתנה לאדם.

ועל כן, גם אנחנו בכל מוצאי שבת בעת ההבדלה, מודים לקב"ה על מתנת האש כמו אדם הראשון בשעתו ומברכים את ברכת "בורא מאורי האש". ברכה שבמובנה הרחב היא ברכת תודה לקב"ה על על הטכנולוגיה המתקדמת, במובנה הרחב (על מגוון הטכנולוגיות), לה זכינו (ואולי מן הסיבה הזו אנו מברכים על האש בלשון רבים – בורא מאורי האש).

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

בשולי הדברים נעיר, כי את נרות השבת אנו מדליקים בכניסת השבת משום כבוד ועונג השבת והם כנראה אינם "מתכתבים" עם נר ההבדלה.

לאור דברינו אלה, נוכל לענות על השאלה בה פתחנו, מדוע התורה מזכירה כאן במיוחד את איסור הבערת האש.

והתשובה היא, שהתורה אומרת לנו שבשבת צריך "לכבות" את הטכנולוגיה. זה יום ללא עשייה פיזית. יום ללא בניה ויצירה ואף יום ללא הריסה. יום של "מנוחה" בונה, יום של העשרה רוחנית. יום של... שקט.

יום של מנוחה מהחדשות ו"ניתוק" מן המסכים. "חופש" מן הקניות ומן ההתחייבויות. יום של משפחה ושל העשרה רוחנית (פרשת השבוע...). יום של התבוננות וקשב פנימי.

ואת ה"שקט" הזה שאנחנו יוצרים בשבת, ניתן "לשים בקופסה" ולשמור לעת הצורך... למחר... לטובת ימי החול, כמו בשיר בו פתחנו.

ולא רק כמטאפורה, אלא כשיטה, גישה וטכניקה. אתה רוצה "שקט"?! תתנתק ממוקדי ה"רעש", המסיחים את דעתך. כמו בשבת...

כיום, יש היוצאים לסדנאות ריסטארט (התנעה מחדש) במדבר. מתנתקים מן הציביליזציה ומחפשים להשיג שקט נפשי, התבוננות פנימית, חידוש אנרגיות, הרחבת תודעה וחישוב מסלול מחדש.

השבת היהודית היא בדיוק זה... כל שבוע... באופן קבוע...

המשורר הלאומי חיים נחמן ביאליק הוקיר והעריך מאד את השבת. ולמרות שלא ניהל אורח חיים דתי, הוא התנגד לעבודה בשבת וייסד את מפגשי "עונג שבת" בתל אביב. מפגשים שעבורם אפילו הוקם בית "אוהל שם".

נחתום בשירו המרגש שבת המלכה, המתאר את הרגע המיוחד של כניסת השבת... את הרגע של לידת השקט וירידת הקדושה...

**החמה מראש האילנות נסתלקה
באו ונצא לקראת שַׁבַּת המַלְכָּה.
הִנֵּה היא יוֹרֶדֶת הקְדוּשָׁה, הַבְּרוּכָה,
וְעִמָּה מְלֻאָכִים צְבֵא שְׁלוֹם וּמְנוּחָה.
בְּאֵי, בְּאֵי, הַמַּלְכָּה!**

ועם צאת השבת, עת אנו נפרדים מן השבת, מבדילים בין קודש לחול ומתניעים מחדש בברכת "בורא מאורי האש" את הטכנולוגיה ממנה שִׁבְתָּנו (לקראת ימי המעשה של השבוע החדש), אנו מכריזים שאנחנו כבר מחכים ומתגעגעים לשבת הבאה...

**דְּעִי, שְׁשֵׁת יָמִים אֶל שׁוֹבֵךְ נְחֻכָּה...
כֵּן לְשַׁבַּת הַבָּאָה!**

"נקודה טובה" – מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

מרכת שבת פיפה

משה רוט

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חברים.**